

VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE.

Kirjelmällä viime tammikuun 5 päivältä on Valtiovarainministeriö pyytänyt Pankkivaltuusmiesten lausuntoa niistä ehdotuksista, jotka Taloudellinen neuvottelukunta marraskuun 10 päivänä viime vuotta Valtiovarainministeriölle osoitetussa kirjelmässä on tehnyt markan arvon vakiinnuttamisen edistämiseksi, mikäli siihen voidaan vaikuttaa valuuttakaupan alaan kuuluvien keinoin. Sen jälkeen kuin Taloudellinen neuvottelukunta teki nämä ehdotuksensa, on tilanne sikäli muuttunut, että maamme maksutasaus on huomattavasti parantunut ja että lähiaikoina todennäköisesti tulee otettavaksi melkoinen ulkomainen laina, mikä etusijassa käytettäisiin markan arvon vakiinnuttamiseen. Pankkivaltuusmiehet katsovat sen vuoksi olevan syytä tässä yhteydessä jonkun verran yksityiskohtaisemmin kuin Taloudellinen neuvottelukunta kosketella sen käsittelemää kysymystä, josta myös Pankin Johtokunta on antanut kaksi tähän liitettyä lausuntoa.

Yhtyen Johtokunnan esittämään kantaan pitävät Pankkivaltuusmiehetkin selvänä, ettei ole mahdollista pyrkiä palauttamaan Suomen markan entistä kulta-arvoa, vaan että aikaan on lailla määrättävä uusi rahamme kulta-arvo. Tämän kulta-arvon tulee ilmeisesti vastata sitä tosiasiallista arvoa, minkä Suomen markka siihen mennessä koti- ja ulkomaille on saavuttanut, ja siis vakaannuttaa ne taloudelliset suhteet, jotka silloin ovat olemassa, eikä kumota tai häiritä niitä.

Mutta ennenkuin kultakannan palauttamisen yhteydessä rahamme arvo vastaisuutta varten lailla vahvistetaan, täytyy riittävän pitkän kokemuksen nojalla voida todeta, että rahallemme on vakava ja pysyvä arvo. Mikä tämä arvo tulee olemaan, riippuu ^{siyassa} etupäässä vastaisesta taloudellisesta kehityksestä, mutta myöskin siitä valuuttapolitiikasta, jota Suomen Pankki maamme ainoana seteliä antavana pankkina sekä suurim-

pana ulkomaisten valuuttain ostajana ja myyjänä harjoittaa.

Valuuttapolitiikka, joka tarkoittaa ei ainoastaan taloudellisten tekijäin aikaansaaman, rahan arvon välttämättömän alennuksen hillitsemistä, vaan sen vakaannuttamista määrättyyn, pysyväksi tarkoitettuun arvoon, edellyttää tietenkin, että maamme maksutasaus, niinkuin sitten viime syksyn näyttää olevan asianlaita, pysyy kunnossa, että valtion tulo- ja menotalous kuten kahtena viime vuotena järjestetään lyhytaikaista luottoa käyttämällä, että varovaisella korko- ja luottopolitiikalla onnistutaan kuten viime vuonna setelistön kasvua ehkäisemään sekä että Suomen Pankilla on käytettävään riittävän suuri varasto ulkomaisia valuuttoja ajettaisten niiden kysynnän ja tarjonnan ajettaisten vaihtelujen aiheuttamain markan arvon muutosten tasoittamiseksi. Kun nyt viimeainittukin edellytys näyttää ainakin melkoiselta osalta täyttyvän, on Pankkivaltuusmiesten mielestä Suomen pankin määrätessään ulkomaisten valuuttain kurssit ja siis, mikäli sen toimista riippuu, Suomen markan arvon, otettava huomioon ensiksi mikä markan kurssi arvosteltavissa olevana aikana on ylläpidettävissä käytettävänä olevalla valuuttavarastolla ja toiseksi mikä kurssi on maamme taloudelliselle elämälle edullisin.

Edellinen näkökohta vaatii ottamaan huomioon, että ulkomaisten valuuttain tarjonta eräinä vuoden aikoina säännöllisesti on pienempi kuin niiden kysyntä, ja että vajaus on Suomen Pankin valuuttavarastolla täytettävä, että maailmankaupassa sattuvat pulakaudet saattavat pitemmäksikin ajaksi ja tuntuvassa määrässä vähentää ulkomaisten valuuttain tarjontaa, kuten syksystä v. 1920 syksyyn v. 1921 oli asianlaita, sekä että valtion ja erityisesti liikkeiden lyhytaikaisia ulkomaisia velkoja saattaa yhtäaikaan joutua suoritettaviksi melkoista enemmän kuin maamme tulojen ylijäämä antaa ulkomaisia valuuttoja käytettäväksi.

Nämä tosiasiat vaativat Suomen Pankkia huolehtimaan

siitä, että sen valuuttavarasto kasvaa sellaisina ajankoh-
tina, jolloin ulkomaisia valuuttoja runsaammin tarjotaan,
ollakseen riittävä silloin kun tarjonta vähenee ja kysyn-
tä kasvaa. Mikäli sen vuoksi ulkomaisten valuuttain arvo
laskee eli Suomen markan ulkomainen arvo nousee yli sen,
mikä voidaan pitää vallitseviin taloudellisiin tekijöihin
perustuvana, on Suomen Pankin, kuten taloudellinen neuvot-
telukuntakin ehdottaa, pidettävä ulkomaisten valuuttain kurs-
sit muiden ostajain noudattamaa kurssia korkeampana ja siten
hankittava itselleen tarjona olevat valuutat. Jos sitten-
kin ulkomaisissa pörsseissä esiintyvä Suomen markan kysyntä
korottaa sen arvoa yli sanotun tason, on Pankin tyydytet-
tävä tämä kysyntä ~~niissä~~ myymällä niissä markka-osoituksia,
siten yhä kartuttaen varastoonsa ulkomaisia valuuttoja.

Siten varustautuneena huonojen aikojen varalta voi
Suomen Pankki vuorostaan kuluttaa ulkomaisia varojaan osta-
malla Suomen markka-osoituksia ulkomailta, kun markan kurssi
pyrkii alenemaan alle sen arvon, jossa taloudellisten te-
kijäin mukaan, joiden tarkka seuraaminen tietenkin alati
on tarpeen, katsotaan mahdolliseksi pysyä. Samoin on Pan-
kin sellaisina aikoina omassa maassa tyydytettävä kurssin^e
noustessa kiihtyvä ulkomaisten valuuttain kysyntä.

Niinkauan kuin maamme lyhytaikaiset ulkomaiset ve-
lat ovat siksi huomattavat kuin Pankkivaltuusmiehet valtio-
neuvostolle lähettämässään kirjelmässä n:o 37 ovat esittä-
neet, on ilmeisesti valtiolainan ottamisen jälkeenkin se
markan ulkomainen arvo, jossa voidaan pysyä, arvioitava sen
nykyistä arvoa vain hieman korkeammaksi. vastaiset nou-
sumahdollisuudet ovat myös omiansa ehkäisemään näiden vel-
kain suoritusvaatimuksia.

Mitä taas tulee toiseen näkökohtaan, taloudelliselle elämälle edullisimpaan markan arvoon, yhtyvät Pankkivaltuusmiehet pääasiallisesti siihen, minkä Pankin Johtokunta tähän liitettyssä lausunnossaan on esittänyt. Jos taloudellisen elämän kehitys rajoiksi kerää Suomen Pankille sellaisen valuuttavaraston, että sen riittävyden kannalta ei ole epäilyksiä sallia markan arvon edelleen parantua, on paranemisen rajakohtana varteenotettava tuotannon, niinhyvin maatalouden kuin teollisuuden, kannattavaisuus lähinnä niiden työkustannusten pohjalla, jotka markan tähänastisesta laskusta johduneet työpalkat aiheuttavat. Jos tämä rajakohta sivuutetaan, vähenee tuotannollinen toiminta ja sen johdosta myös vienti, mikä vuorostaan todennäköisesti tekee vaikeaksi tai mahdottomaksi säilyttää saavutettu markan arvon parannus. Mutta jos se olisikin mahdollista, aiheuttaisi se joksikin aikaa työttömyyttä ja palkkain alenemista tuottamatta siis pysyvää etua kuluttajaväestöllekään. Vähenevä yritteliäisyys taas alentaisi arvatenkin pääoman korkoa, joten rahapääomaa säästäneiden kansalaisten saavuttama etu olisi suureksi osaksi näennäinen. Toiselta puolen ovat Pankkivaltuusmiehetkin sitä mieltä, että äskennainittujen, rahan arvon alenemisesta kohtuuttomasti kärsineiden kansanluokkain oikeutetut edut, samoinkuin terve yhteiskunnallinen kehitys vaativat, ettei keinotekoisesti estetä semmoista hintojen laskua, jonka vakavalle pohjalle perustetut tuotannolliset yritykset voivat kestää.

Taloudellisen neuvottelukunnan ehdotuksen johdosta, että markan arvon vakiinnuttamisen yksityiskohtaista harkitsemista ja sen kurssin määräämistä varten, johon lähikuukausina olisi pyrittävä, olisi Valtiovarainministeriön toimesta pidettävä neuvotteluja Suomen Pankin edustajain sekä tuotantoelämän, kaupan ja yksityispankkeja edustavien henkilöiden kesken, on Johtokunta kannattanut, kuitenkin siinä muodossa,

että Suomen Pankki niissä esiintyisi aloitteentekijänä. Pankkivaltuusmiehet pyytävät tähän Johtokunnan kantaan yhtyä.

Mitä taloudellisen neuvottelukunnan laihin ehdotuksiin tulee, ovat Pankkivaltuusmiehet jo mainitussa kirjelmässään n° 37 puolestaan perustelleet Neuvottelukunnan esittämää kantaa, että ulkomaisesta lainasta voi toivoa maan taloudelliselle elämälle hyötyä vain siinä tapauksessa, että se kokonaisuudessaan käytetään markan kurssin vakaannuttamiseen. Niinikään ovat Pankkivaltuusmiehet Pankkivaliokunnalle viime lokakuun 7 päivänä osoittamassaan kirjelmässä n° 43, lähtien samoista näkökohdista kuin Neuvottelukuntakin, käsityksensä lausuneet, että Suomen Pankin voitosta nyt jo olisi lähdettävä kokoamaan niitä, toistaiseksi ulkomaisiin saataviin sijoitettavia varoja, jotka välttämättä tarvitaan Pankin setelien toisin sanoen Suomen rahan arvon vakiinnuttamiseen.

Mitä valuuttakauppaa koskevaan lainsäädäntöön tulee, asettui Neuvottelukunta samalle kannalle kuin hallituksen äskettäin eduskunnalle antamassa esityksessä, jota Pankkivaltuusmiehet lausunnossaan pankkivaliokunnalle ovat pääkohdissaan kannattaneet ja joka nyttemmin on johtanut tarkoitettuun lainsäädäntötoimenpiteeseen.

Neuvottelukunnan ehdotus, että pankit valvoisivat ulkomaisen valuutan mahdollisimman nopeata luovuttamista maan liike-elämän käytettäväksi ei johtokunnan antaman tiedon mukaan liene ainakaan nykyisin toteuttavissa. Toisin sopinevat pankit yleensä tehdessään luottovälipuheita asiakkaittensa kanssa siitä, että näille kertyvä ulkomainen valuutta on pankille luovutettava, mutta sitävastoin ei liene tullut tavaksi vaatia, että vientiä tai laivanvarustusta harjoittava asiakas aika ajoin antaisi luotonantajalle tilin, joka eri rahalajeissa osoittaisi niiden

silloiset ulkomaiset saamiset. Suomen Pankin Johtokunta ei myöskään ole katsonut mahdolliseksi rediskontatessaan yksityispankkien vekseleitä vaikuttaa tällaisen menettelytavan käytäntöön saattamisen. Pankkivaltuusmiehet puolestaan pyytävät tässä yhteydessä vain huomauttaa, että kun markan arvo nykyään on paranemassa, ei sellaista menettelytapaa tätä nykyä liene tarpeen ottaa käytäntöön.

Mitä taas tulee maamme talousolojen tunnetuksi tekemiseen, jonka merkityksestä Neuvottelukunta huomauttaa, on Suomen Pankki puolestaan vuosikirjallaan ja julkaisemalla viime vuoden marraskuusta asti englanninkielistä kuukausilehteä, mikä sisältää tuoreita tilastollisia tietoja vertauksineen aikaan ennen sotaa, puolestaan pyrkinyt tätä päämäärää edistämään. Pankkivaltuusmiehet pitävät suotavana, että muillakin keinoin edelleen pidetään huolta maamme talous- ja sivistyselämän tunnetuksi tekemisestä suurissa kulttuurimaissa.